

Hélène Damen: ‘Slechts een winter.’ Uitgeverij van Brug, Nijkerk 2007. ISBN 9789065232267 (Zwangerschapsproblemen/ hartaandoening/Rouw/1) Zie ook www.uitgeverijvanbrug.nl

Soort boek/stijl: Ervaringsverhaal van Hélène Damen dat is opgedragen aan haar dochter Anne. Het gaat over de periode waarin haar tweeling Anne en Nena geboren werd en over de periode daarna, waarin Nena sterft en hun gezin moet leren omgaan met dit verlies. Delen van het verhaal zijn geschreven in het heden, anderen voeren terug naar de winter van 1996, de vier maanden waarin Nena geleefd heeft. Als Anne zeven is stelt ze aan haar moeder vragen over haar gestorven zusje. Daarom besloot de schrijfster het verhaal op te schrijven. In het boek richt ze zich tot Anne. Goed leesbaar.

Over de schrijfster: Hélène Damen (1963) is getrouwd en kreeg drie kinderen, een eeneïge tweeling Anne en Nena en een zoon Bent. Nena stierf toen zij 4 maanden was aan de gevolgen van een hartafwijking. Hélène woonde een aantal jaren met haar gezin in Duitsland, maar woont nu weer in Nederland. Zij begon pas met schrijven toen Anne 7 was.

Korte beschrijving: In dit boek beschrijft Hélène Damen hoe zij moeder werd van twee meisjes, Anne en Nena. Ze is een trotse moeder en heeft allerlei ideeën over hoe het is om een tweeling op te voeden. Maar na de geboorte moeten de beide meisjes in de couveuse. Met Anne gaat het goed, maar Nena blijkt hartproblemen te hebben en moet in het Sophia kinderziekenhuis opgenomen worden. Daar blijft zij tot aan haar dood. Hélène beschrijft hoe ze deze periode is doorgekomen, hoe er voor Anne en Nena gezorgd werd en taken verdeeld. Ze vertelt over haar verdriet en pijn, over reacties van de omgeving en de beslissing om Nena te cremen. Maar ze schrijft ook over mooie momenten en dierbare herinneringen, bijvoorbeeld hoe ze zich voelde toen ze haar beide dochters in haar armen hield. Ze legt uit hoe hun gezinsleven na zeven jaren nog steeds beïnvloed wordt door deze gebeurtenissen. Hoe Anne haar blijft herinneren aan haar zusje en hoe zij en het broertje dat later geboren wordt zich hun gestorven zusje herinneren.

Wat viel op: Hoezeer dit verlies ieder moment bij Hélène binnen kan komen. Hoe pijnlijk haar omgeving soms kon reageren. En ook hoe vaak Anne aan Nena doet denken voor Hélène, omdat ze een tweeling waren. Dat ze als het ware een schaduw aan Anne ziet zitten en dat Anne zo ook reageert.

Citaten: Pag. 35: ‘Die avond werd ik overvallen door angsten. Ik voelde me hulpeloos en alleen in dat stomme ziekenhuisbed. Ik pakte mijn spullen en kleepte me aan. (...) Huilend keek ik haar aan en zei haar dat ik morgen mijn andere dochtertje in het Sophia kinderziekenhuis wilde bezoeken en dat ik dan niet met dikke rode ogen aan haar bed wilde staan.’

Pag. 57: ‘Ik begrijp het nog altijd niet. Soms vraag ik me af of ze eigenlijk wel kansen had op een leven. Nena had geen directe verbinding tussen hart en longen, bovendien een defecte lichaamsslagader. Ze had zeer weinig kansen. Diep in mijn hart weet ik dat het zo goed is. Maar alleen ik heb het recht die woorden nu uit te spreken. Ik en niemand anders, lieve Anne. Je zusje is rustig ingeslapen. Ze is gestorven aan een hartstilstand. (...) Eindelijk was ze bevrijd.’

Pag. 64: ‘Als ik even later met Kas van vier kilo en netgeboren in mijn armen zit, zie ik mijn kleine fragiele Nena. Vier maanden oud en slechts drie kilo. Ze was zo klein, zo

kwetsbaar en had zo weinig kansen.’

Pag. 71: ‘Ik herinner me opmerkingen van mensen –juist mensen met zelf kinderen!– dat ik er gelukkig nog eentje heb. Goed bedoeld, maar het gemis was er niet minder door. (...) Je had recht op een gelukkige papa en mama. Ik wilde absoluut niet dat je zou opgroeien in de schaduw van het verdriet om je zusje. Ik hoefde maar in dat gelukkige snoetje van jou te kijken. Jij was nog veel te klein om te beseffen dat je een deel van jezelf was kwijtgeraakt.’

Pag. 92-93: Ik kan haar niet negeren. Ze maakt deel uit van ons leven. Als een schaduw is ze bij je. In alles zie ik haar. Ook je naam is haar naam. Daar ben ik blij om. Als je ANNE schrijft zie ik slechts vier letters. Vier letters die evengoed NENA hadden kunnen zijn. Maar ik weet dat Anne geen Nena is. Jij bent jij en zij is zij. (...)ANNENANNENANNENANNE Voor mij zijn jullie onafscheidelijk.’

De tijd dat ik leerde leven met de herinnering aan haar laatste glimlach, haar laatste huilen, haar laatste pijn, zag ik jouw eerste stappen en hoorde ik jouw eerste woordjes

Recensie: H.W.L. Keus-Asveld (NBD|Biblion recensie): ‘ (...)Hélène Damen durft de lezer haar pijn te laten voelen, maar ook haar hoop op een toekomst om na het verdriet van de dood het leven weer te zien. Een boek met gevoelens van angst en onzekerheid, met het leven niet meer onbevangen tegemoet zien, met het dubbele gevoel van genieten van het ene meisje en afscheid nemen van het andere. Door alles heen zoekt de schrijfster evenwicht tussen vreugde en verdriet en beseft daarbij hoe belangrijk geluk is. Een mooi geschreven debuut.

Marion Middelkoop

http://www.peuteren.nl/afscheid/literatuurlijst_detail.php?id=105: “Slechts een winter” is het ontroerende verhaal van de tweeling Anne en Nena. Aangemoedigd door de vele vragen van Anne besluit de moeder van de meisjes haar herinneringen aan de winter van 1995/1996 op papier te zetten. Een boek vol vreugde en verdriet dat iedereen zal aangrijpen.

(...) Onze mening: *Slechts een winter* is zo herkenbaar geschreven dat je tijdens het lezen vaak een brok moet wegslikken. Ook zal je tijdens het lezen jezelf erop betrappen dat tranen over je wangen rollen. Erg? Nee, absoluut niet. Want natuurlijk mag je verdriet hebben om je kleine engel en het is bovendien ook zeer prettig te lezen dat het hebben van bepaalde emoties, herkenbaar zijn voor anderen. Een mooi boek, waarin het verdriet bijna tastbaar is.

<http://boeken.blog.nl/leestips/biografie/2010/02/02/tranen-in-de-trein#comment-8406> : (...) Hélène Damen beschrijft de eerste weken van de meisjes na vele vragen van Anne over haar zusje. Ze zet haar herinnering aan die ene winter met z’n viertjes op papier. Het is een prachtig document geworden, waarbij je iedere emotie direct voelt. En dat betekent dat je –zelfs als een buitenstaander– papieren zakdoekjes in de aanslag moet houden.